2.1. Перекладення з мішаного народного хору гомофонно – гармонічного складу на однорідні

А) Перекладення з мішаних народних хорів на жіночі хори.

Роблячи такий переклад, слід зауважити, що, як і при перекладі в народному багатоголоссі, партії сопрано і першого альта зберігають свої мелодичні лінії. Третій голос (а при необхідності і його поділ) формується з чоловічого мішаного хору за правилами гармонії та голосоведення двома способами:

1) альт формується на основі тенорової партії (у зв'язку з низькою теситурою звучання) та з незначним використанням баса (в кінці твору)

С → С
А → А1
Т → АII
Б → АII (епізодично)

Розглянемо це на прикладі №59 (варіант В). При передачі тенорової партії мішаного хору альту зберігається повне насичене звучання жіночого хору.

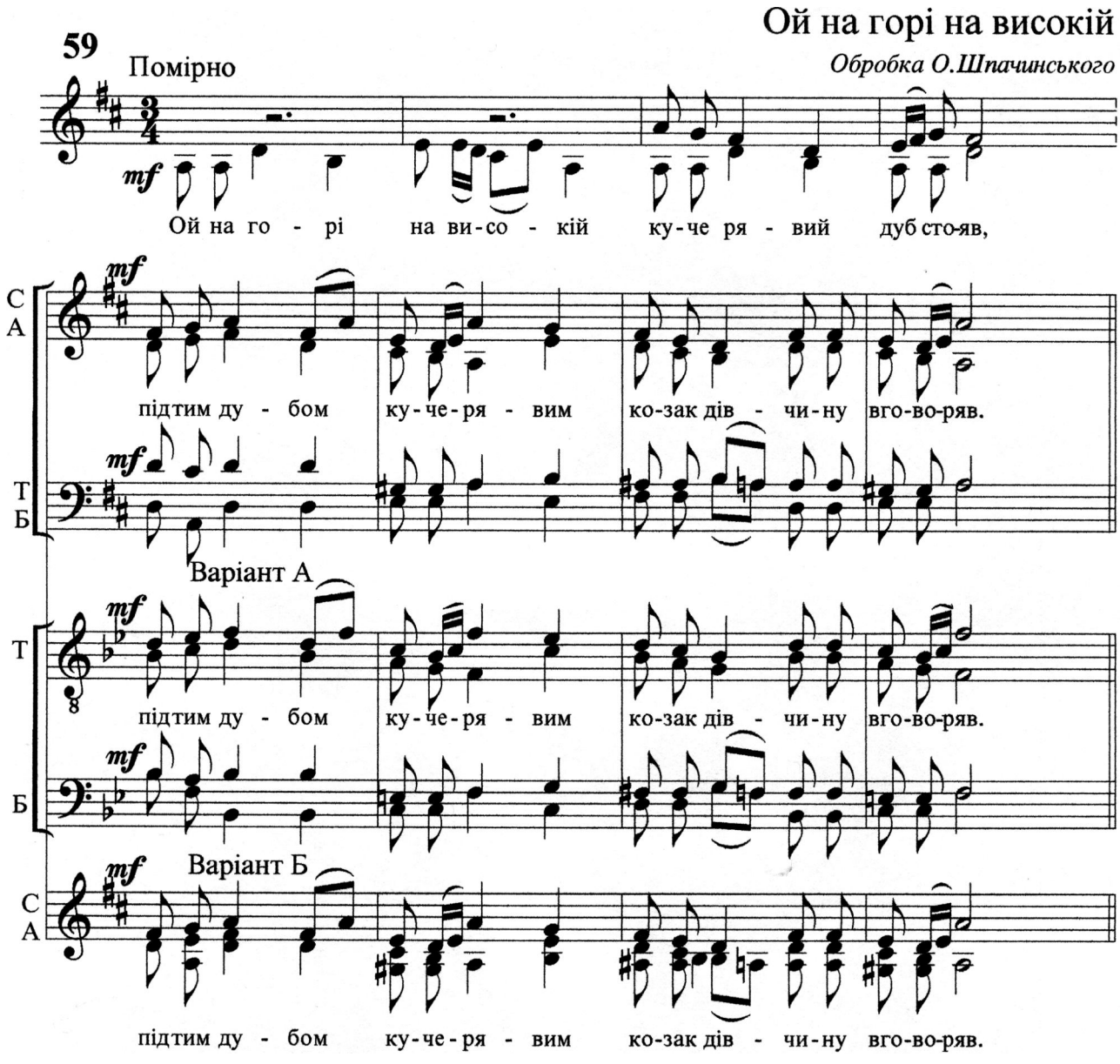

2) альтова партія формується з тенорової і басові, коли твір, з якого робиться переклад написаний в високій теситурі .

Як видно з прикладу, до 4 –го такту альт формувався за рахунок тенорової партії, підкреслюючи тональну стійкість, а у 4-5 тактах основу акорду бере з басової, причому поява ноти *сі бемоль* логічно сприймається, як затримана домінанта (кадансовий квартсекстакорд) до домінантового тризвука (5-тий такт). В наступних тактах альт знову опирається на тонічне тенорове звучання, і лише в останніх тактах вибирає опорно-функціональну басову основу (кадансовий квартсекстакорд, домінантовий тризвук, тонічний октавний унісон).

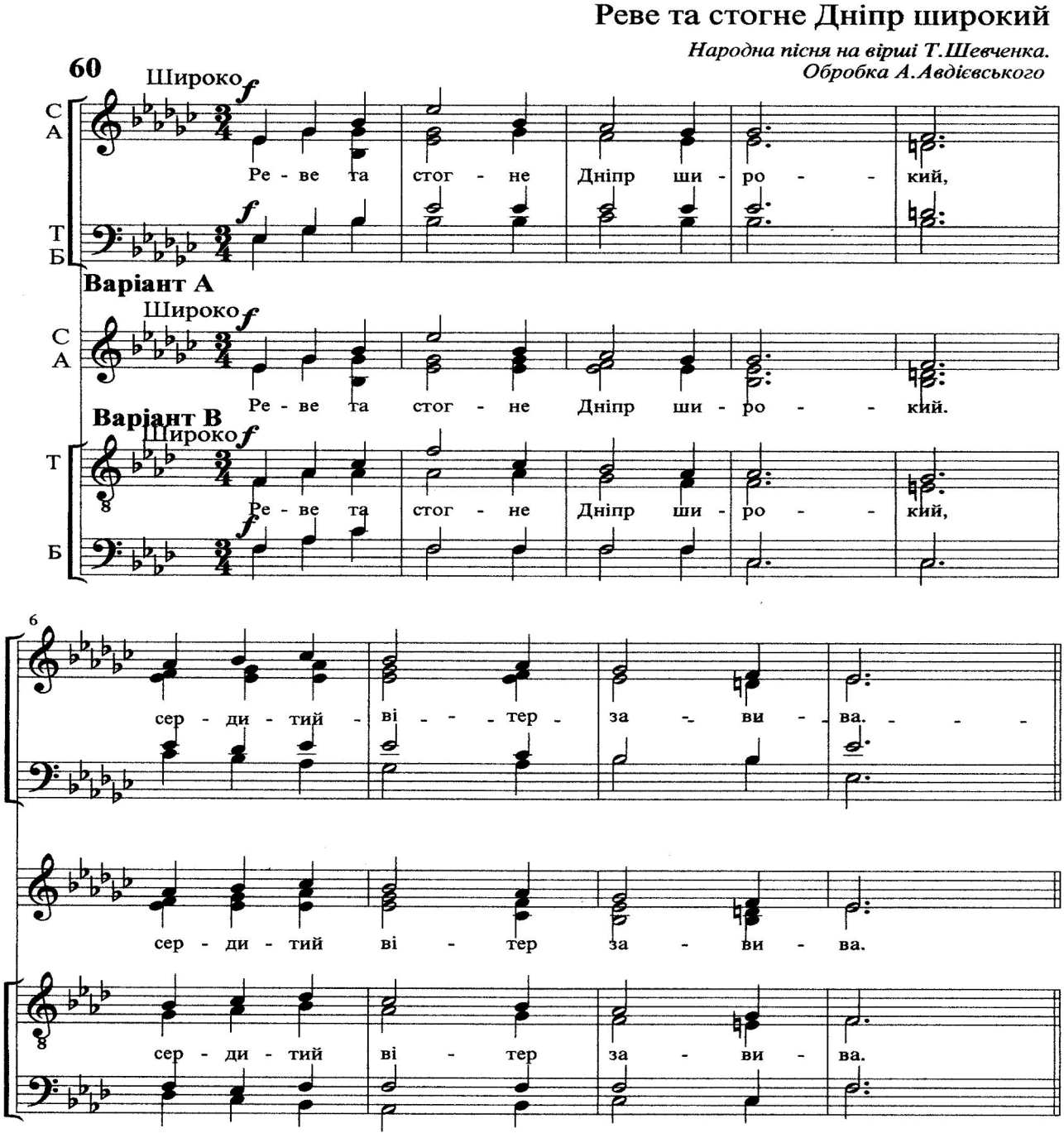

Важливо зауважити, що при укомплектованості хору сильними другими альтами варіант альтової партії міг би бути іншим (прикл.61).

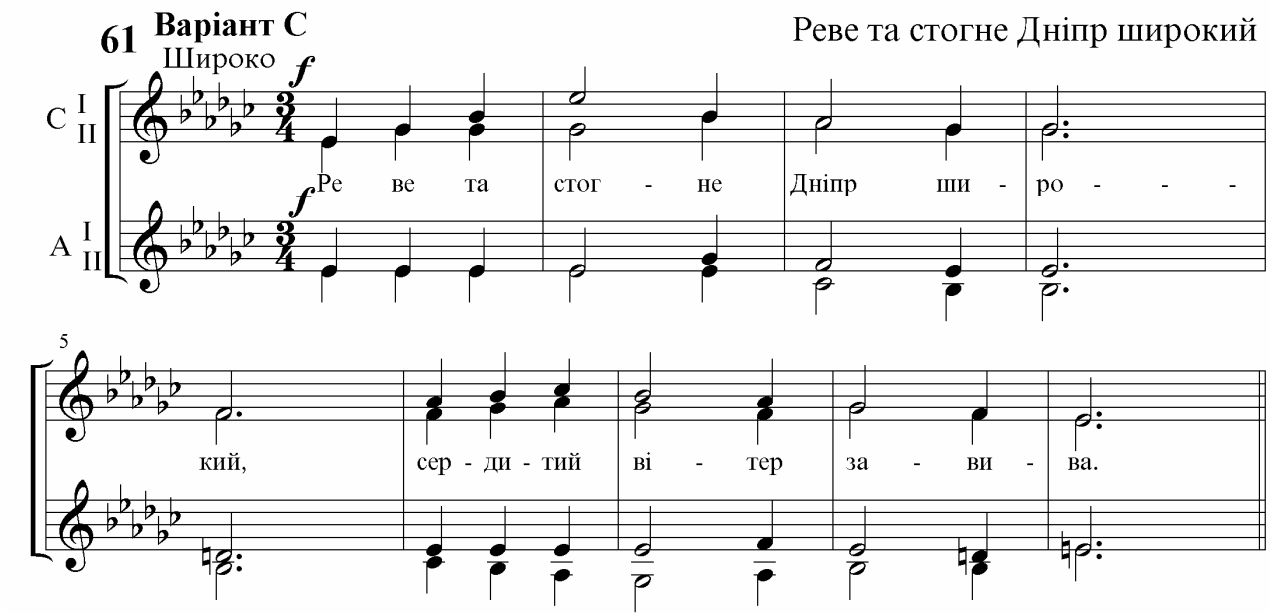

Кожен читач неодмінно зверне увагу на те, що сопрано друге (народне) не завжди виконує функцію втору, а іноді дублює партію академічного

(3-4, 8-9-ті такти). Це зроблено навмисне, аби урівноважити силу звучання хорових партій, бо саме академічне сопрано в народному хорі звучить набагато слабше, аніж природні грудні голоси.

У наступному прикладі альтова партія жіночого хору майже нічим не відрізняється від басової мішаного (за винятком квартового стрибка баса з *ре* в *соль* у І-му такті), тобто дублює її (прикл.62).

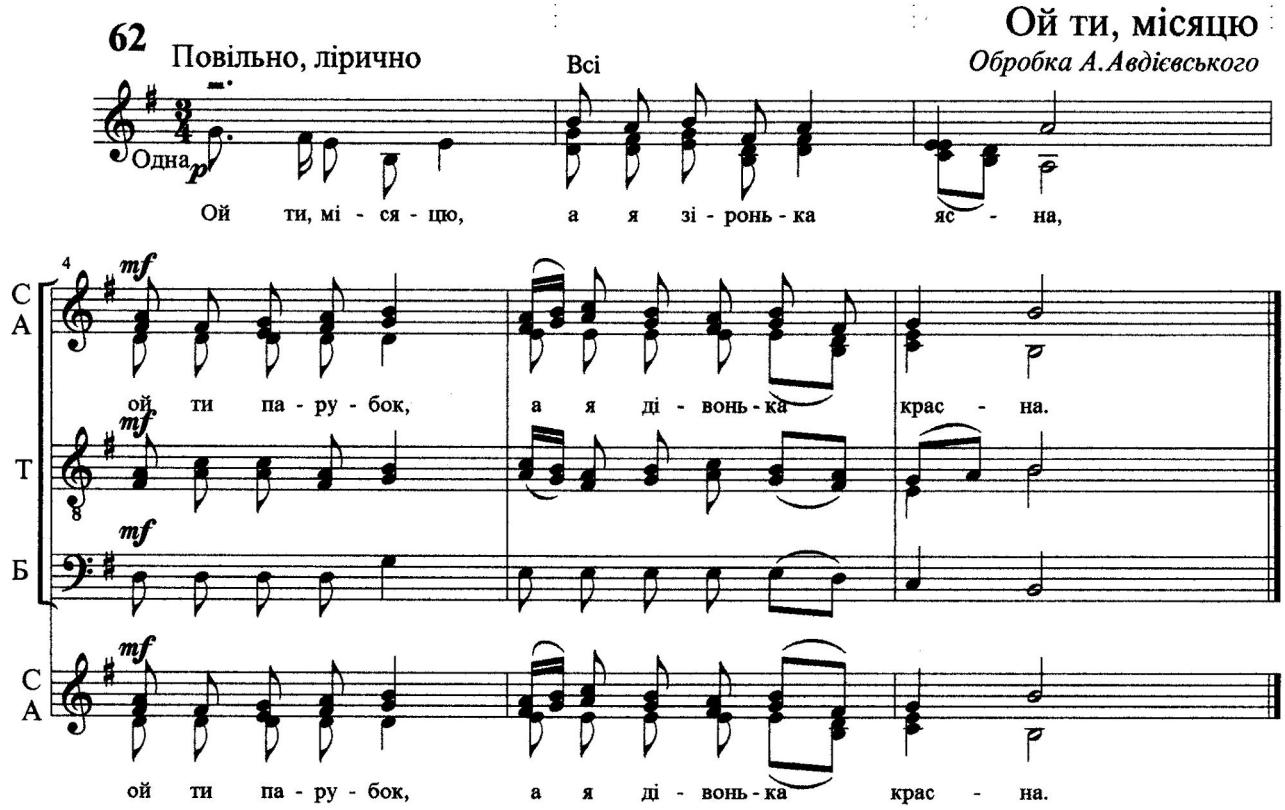

Завдання для самостійної роботи

Перекладіть народні пісні:

а) *першим способом:*

Ой під калиною

Обробка В.Суржі

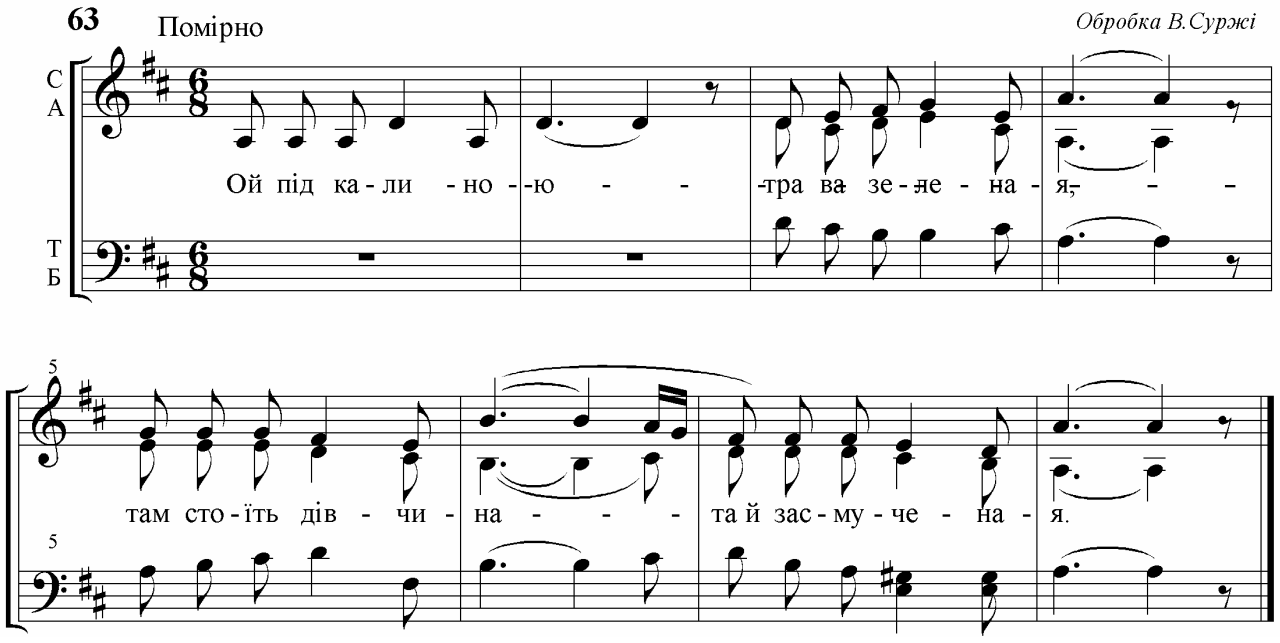

Вже сонце низенько

Гармонізація О.Шпачинського

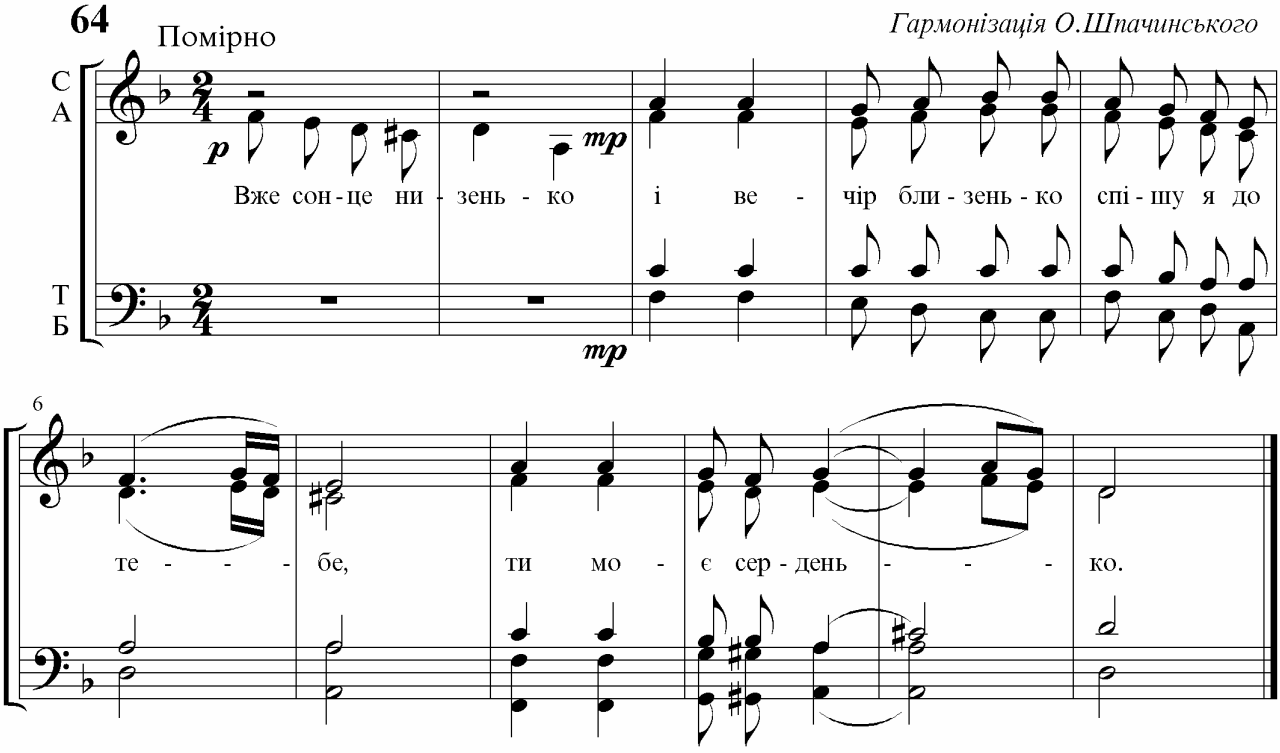

б) другим способом:

Заповіт

Слова Т. Г. Шевченка
Мелодія Г.Гладкого
Гармонізація О.Шпачинського

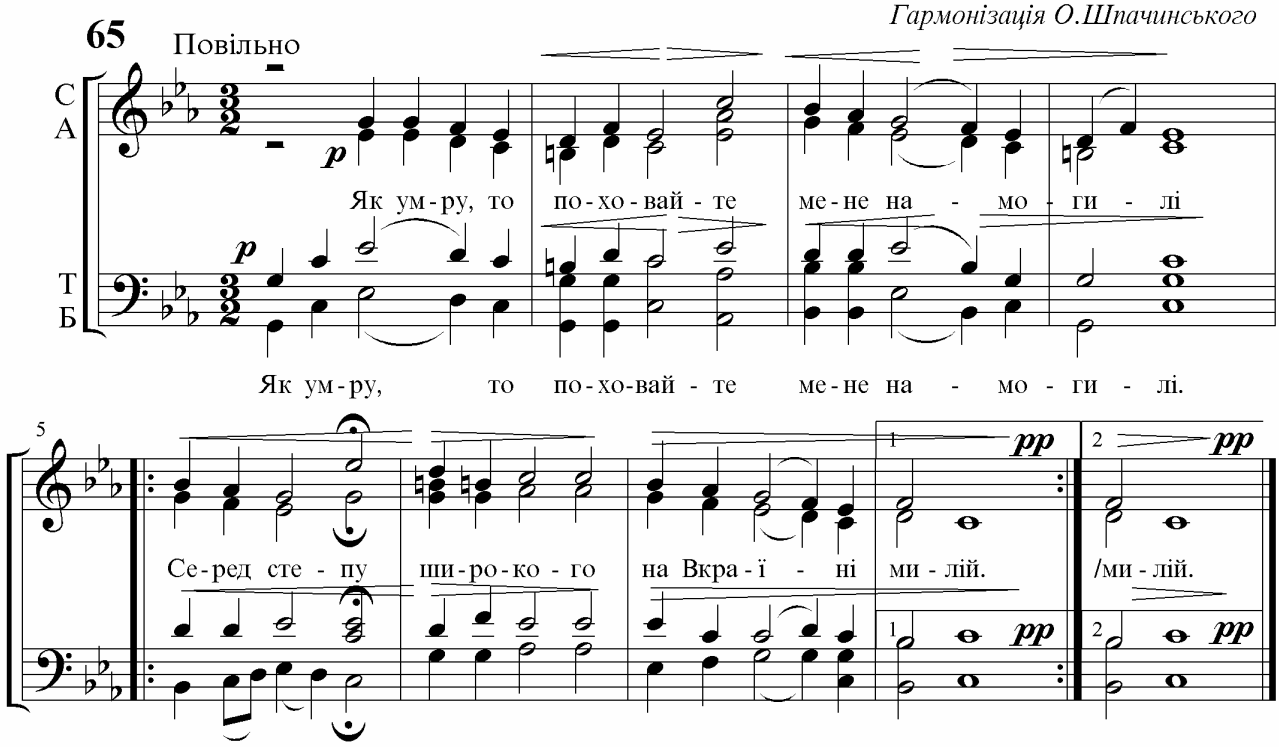

Ой чий то кінь стоїть

Обробка. А.Авдієвського

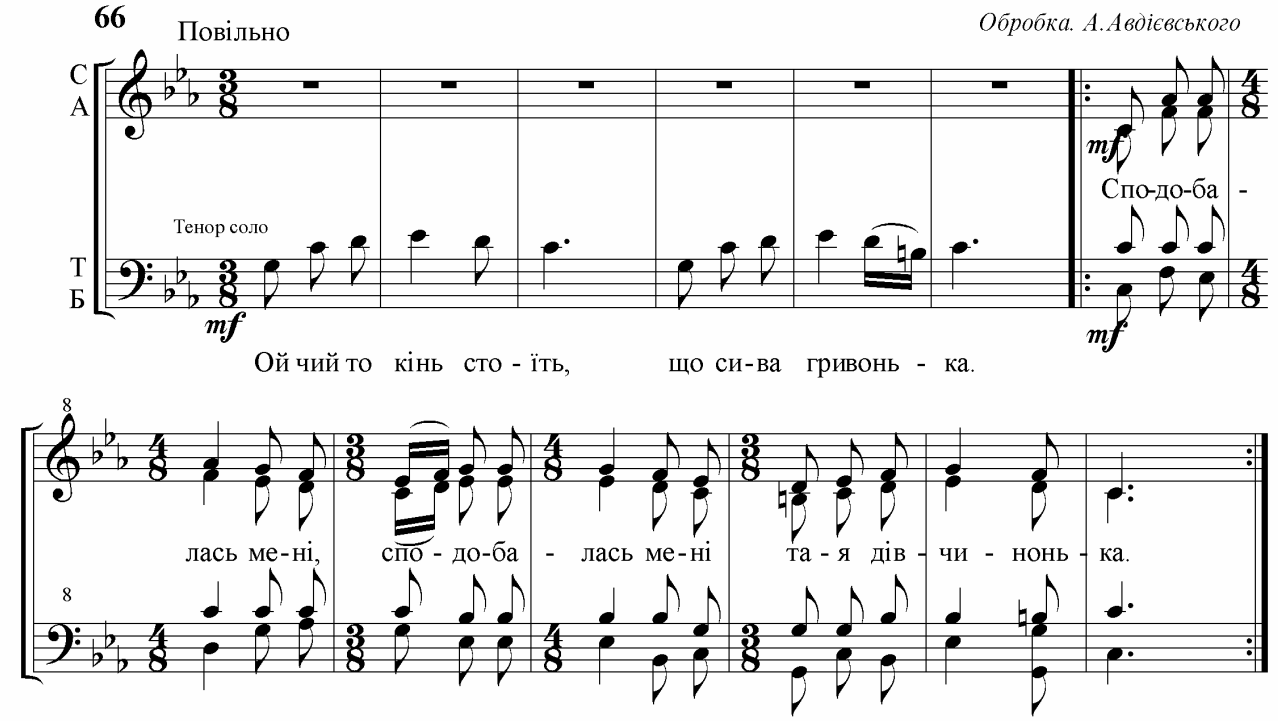

Б) Перекладення з мішаних народних хорів на чоловічі.

Залежно від теситури творів перекладати з мішаних хорів на чоловічі можна двома способами (неодмінним при цьому є обов'язкове транспонування донизу на терцію-квінту):

1. *прямим перенесенням голосів,* зберігаючи при цьому повне чоловіче чотириголосся.).

С ⟶ ТІ
А ⟶ ТІІ
Т ⟶ Б-ну
Б ⟶ Б

Цей варіант застосовується при перекладенні творів написаних у середній теситурі (прикл.67).

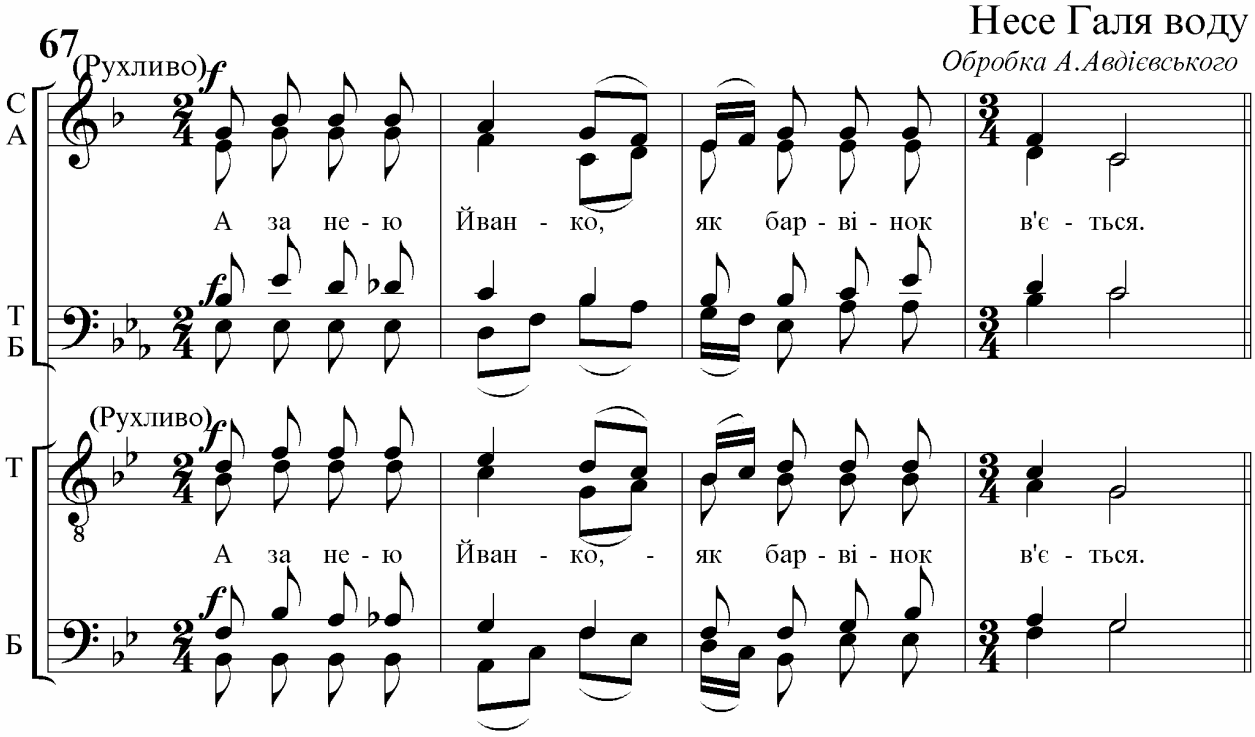

2. *застосовуючи прийом переміщення голосів в партитурі.* Цей варіант розглядається у випадках, коли при перекладенні не можливо зберегти чотириголосий варіант оригіналу (прикл.68 перша варіація). В наведеному прикладі приходиться робити переміщення в партії баритонів, оскільки вони не взмозі буквально дублювати партію тенорів мішаного хору. а лише епізодично.

С ⟶ ТІ
А ⟶ ТІІ
Т ⟶ Б-ну (не буквально)
Б ⟶ Б

Добрий вечір тобі,пане господарю

Обробка А.Авдієвського

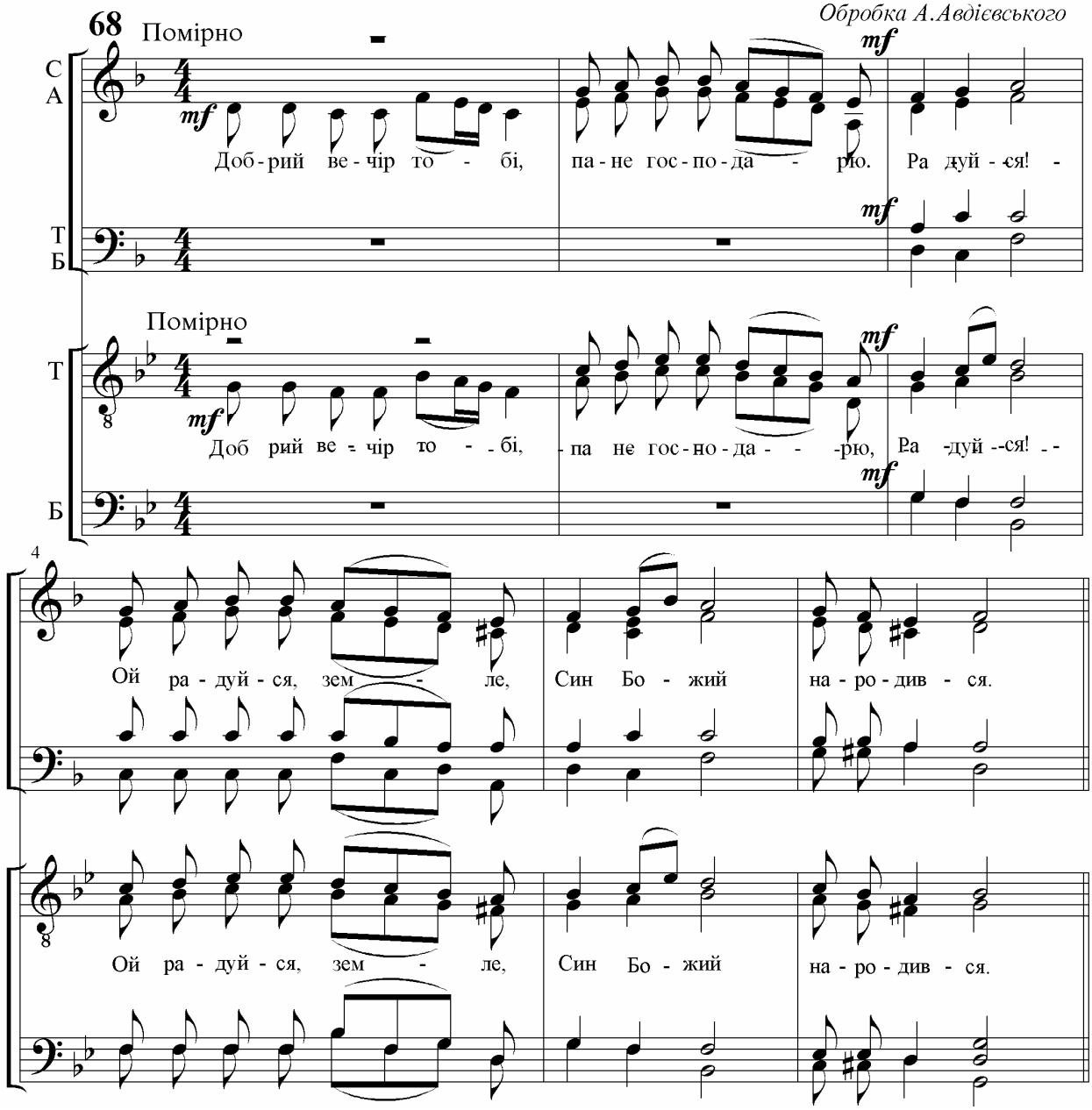

У звязку зі зміною динаміки твору другу варіацію (прикл.68) розпочинають не тенори другі, а баритони яскраво вираженим насиченим звуком. Підголосок, який у мішаному хорі був у тенорів – перейшов до тенора першого чоловічого хору. Відповідно, відбулися зміни і в інших голосах: тенор другий співає партію сопрано, баритон – альтову, бас – басову (з незначними змінами у 2-му такті).

Теноровий заспів → баритону

С → ТІІ

А → Б-ну

Т → ТІ

Б → Б (з незначними змінами)

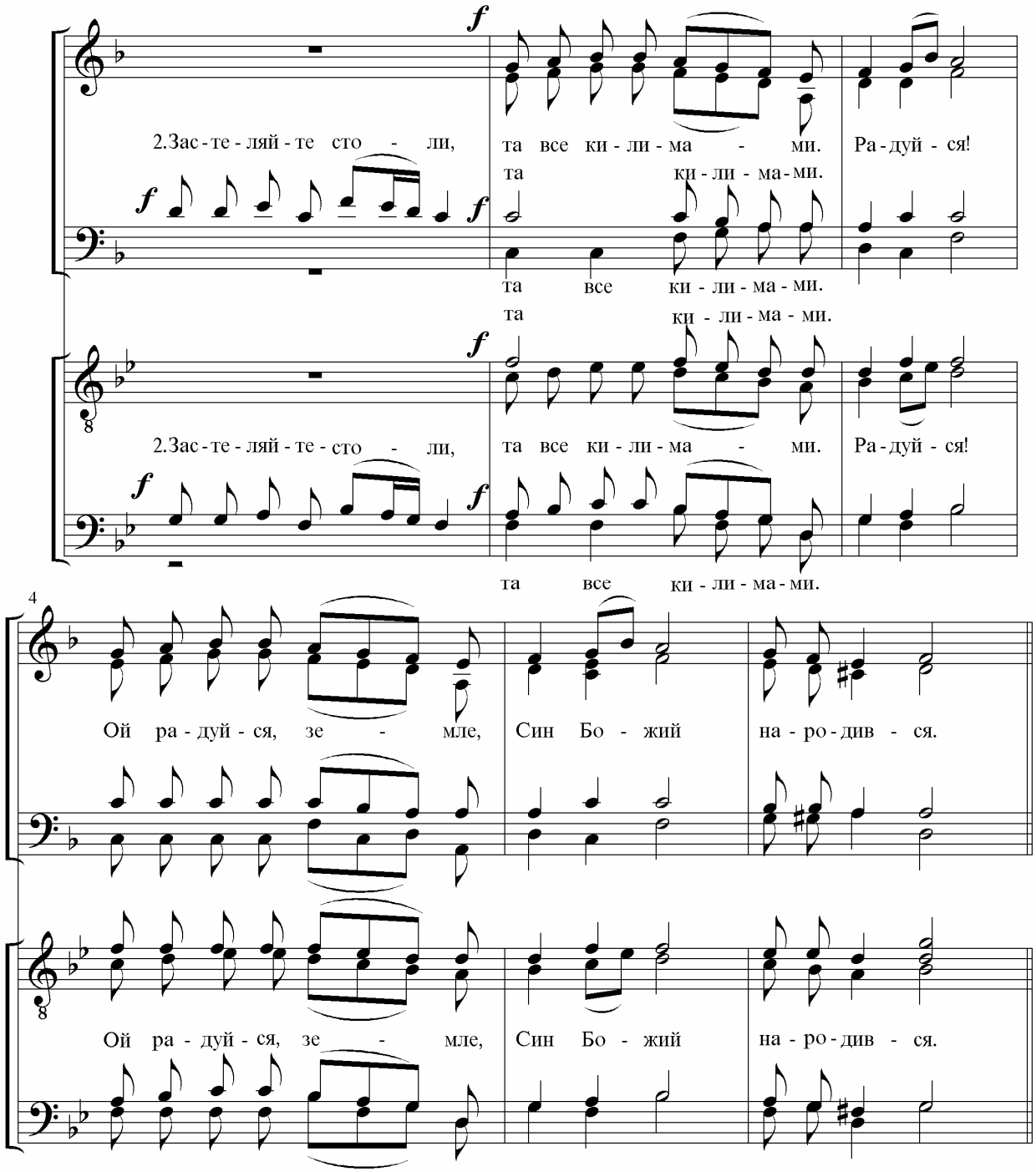

Завдання для самостійної роботи.
Перекладіть народні пісні:

А) першим способом:

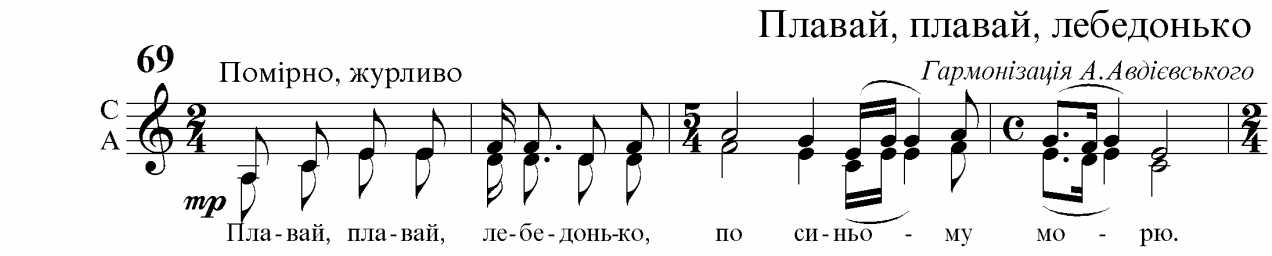

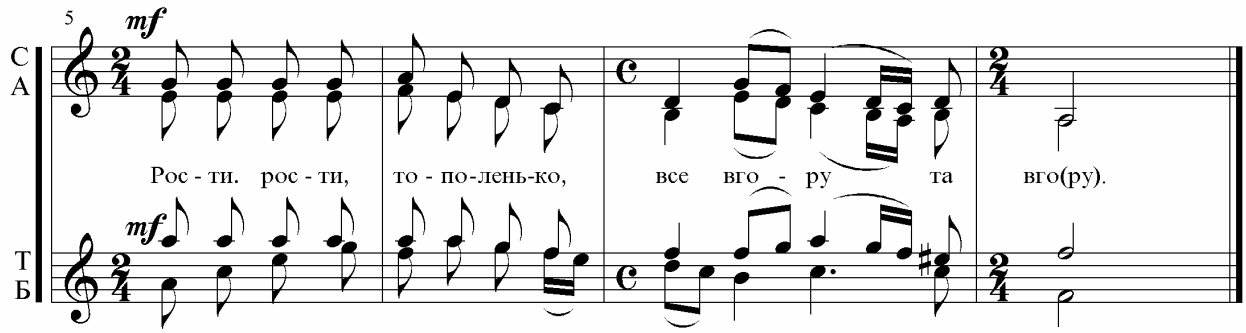

Ой, а в городі росла лелія

70 Помірно

Обробка О.Шпачинського

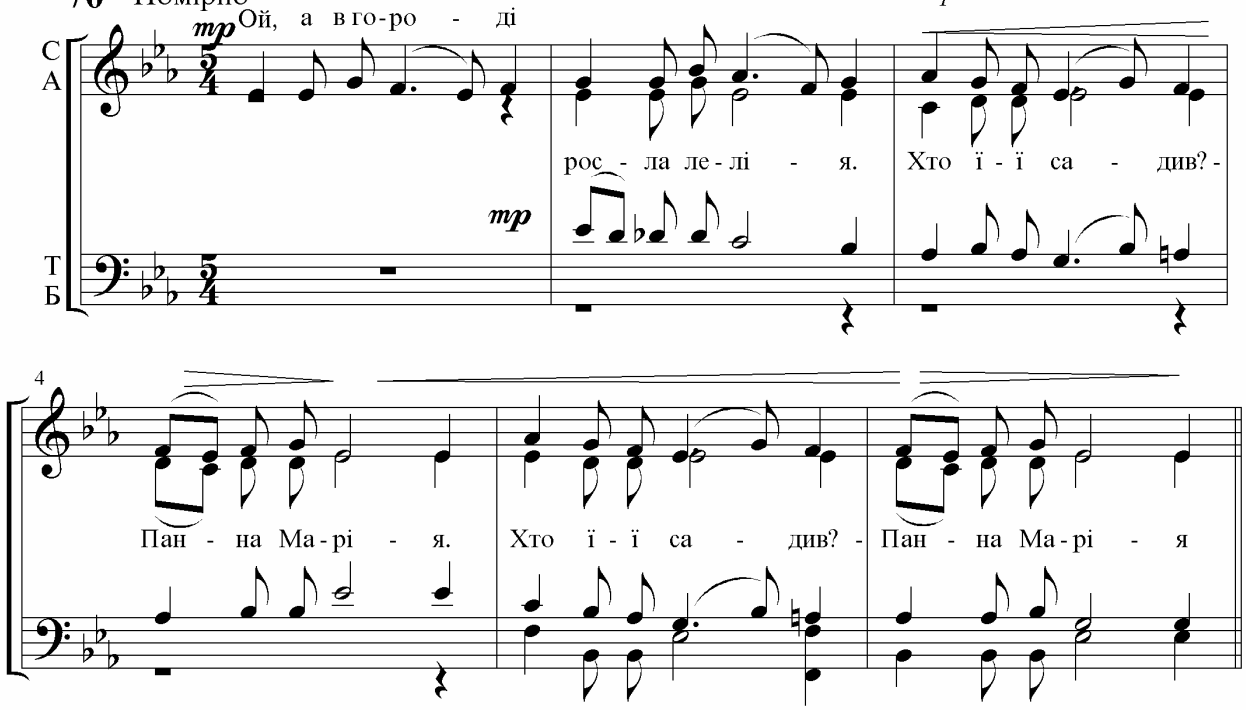

Б) другим способом:

Тенори співають в

Ой у лузі та ще й при березі

71 Ходою

Гармонізація О.Шпачинського

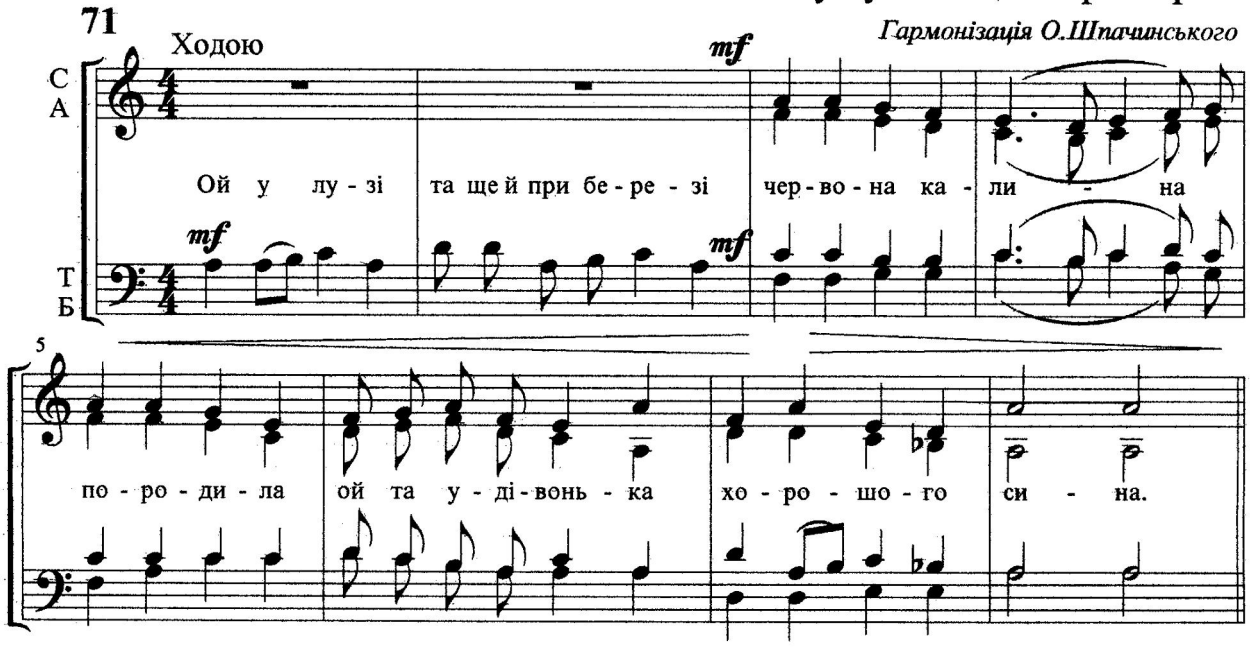

Як була я мала,мала

72 Помірно, рухливо
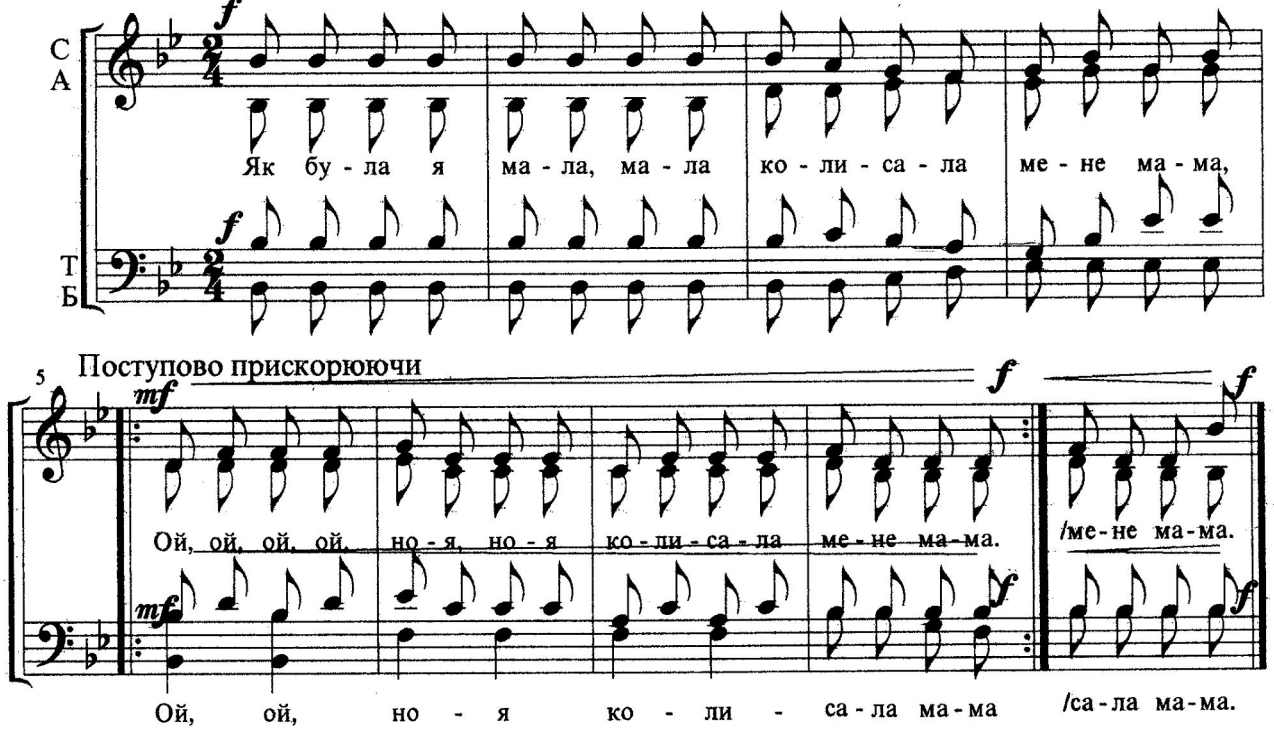
Гармонізація О.Шпачинського